

ÄRENDE

Ansökan om undantag från fridlysningsbestämmelserna på privatägda naturskyddsområden Långa Gåsgrund, Nörrstenarna och Gråsälsgrynnan (YSA205816, YSA205814) inom Naturaområdet Kvarkens skärgård (FI0800130)

ANHÄNDIGGÖRANDE

28.3.2025

SÖKANDE

Lars Söderholm

ANSÖKAN

Ansökaren ansöker om undantagslov från fridlysningsbestämmelser för att verkställa röjningar på skötselhelheterna Långa Gåsgrund, Nörrstenarna och Gråsälsgrynnan (YSA205816, YSA205814) 1.5.2025-30.4.2028.

Beskrivning av områden och dess tidigare användning enligt skötselhelhet

Gråsälsgrynnan

Namn	Signum	Hektar	Eget/Arrende
Gråsälsgrynnan	4750747778	2,58	A

Gråsälsgrynnan är ett typiskt skär som formats av långvarigt tidigare bete. Det traditionella betesbruket på holmen avslutades troligtvis på 1960-talet och återupptogs under år 2021. Holmens utgörs till stor del av steniga och ganska representativa strandängar med ställvisa rikliga inslag av strandörter. Holmen består utöver strandängar av typiska torrängar av skärgårdstyp som domineras av kruståtel (*Avenella flexuosa*) men det förekommer även rikliga inslag av ängsvegetation som t.ex. smultron (*Fragaria vesca*). På holmen finns skogsdungar som bidrar till mångfalden på området. På holmen finns en gammal stuga som bidrar till värdbiotoppsvärdet. På holmen påträffades en buske med vresros (*Rosa rugosa*) Området har nu betats sedan 2021 av får, betesgång kommer fortsätta med ca 2-4 tackor och dess lamm. Området lämpar sig väl för bete, och vegetationen gynnas av detta.

Långa gåsgrund

Namn	Signum	Hektar	Eget/Arrende
Långa gåsgrund	4750588033	37,03	A

Långa gåsgrund är en enhetlig holme bestående av hed, hagmark, steniga strandängar, klippor och torrängsområden. Hedarna och hagmarkerna ställvis igenvuxna med enris. Trädsiktet i hagmarken är fint. På området har det nu betat ca 20 får, vilket kommer att fortsätta. Krävande arter: stagg, ormtunga, slätterblomma, kustarun, strandveronika, kärrvial, knutnarv, grådraba degbär + plattlumer, vedje, nattviol.

Nörrstenarna

Namn	Signum	Hektar	Eget/Arrende
Sommarskrindan	4750668966	1,91	A
Klomsten	4750669067	1,66	A
Huslandet-norrste	4750685841	27,20	A
Vestsynnersbådan	4750564892	4,44	A
Strömmingsbådan	4750668865	0,62	A
	Sammanlagd areal	35,83	

Nörrstenarna är en helhet med utspridda små öar, fåren förflyttas mellan öarna under betessäsongen. Skiftet Strömmingsbådan består av torrängsområde, hagmark och steniga strandängar. Ställvis har bergrör spritt sig. Sommarskrindan består av torrängsområden och steniga strandängar. Torrängarna är dominerade av kruståtel och betas därför aningen dåligt av djuren. Flera krävande arter: strandveronika, kärrvial, ormtunga, kärrsälting + hagvaxingsart. På området förekommer också vresros. Klomsten består av torrängsområden, lite hagmarkslika skogsdungar och steniga strandängar. Skötseln har i stor sett visat bra resultat, på ett ställe är det lite tätt med enris. Huslandet-norrste består av hed, torrängsområden, hagmarkslika skogsdungar och smala strandängar. Skötseln i stort sett bra, på området förekommer mycket enris. Flera krävande arter: stagg, luddhavre, kärrsälting, kärrvial, strandveronika, slätterblomma, degbär. Vestsynnersbådan består av torräng, hedlika områden, hagmarkslika skogsdungar och smala och steniga strandängar. Skötseln i stort sett bra, ställvis kanske lite mycket enris. Flera krävande arter: strandveronika, kärrvial, grådraba, kärrsälting + strandfloka, hagvaxingsart. På området har det betat ca 20 får, detta kommer också fortsätta i framtiden.

Planerad skötsel

S=Slätter* AS=Anläggning av stängsel

B=Bete* R*=Röjning (vid behov)

Ö=Övrigt V=Slätter/kross av vass *Helmi

IR=istandsättningsröjning

SR=stormröjning

G=Gallring av enskilda träd

*S= Slätter och uppsamling av slätteravfall

*B=Årliga stängselreparationer och underhåll, flyttbara stängsel, rotation och övervakning

*R=uppsamling, bortförel, brännande av röjningsavfall

	Namn	2023	2024	2025	2026	2027	Betesdjur	Antal
	1. Gräsälsgrynnan	B	B	B	B	B	Får (+lamm)	2-4st
	2. Bredhällan	B (R)	B	B (R)	B	B (R)	Får (+lamm)	10-12 st
	3. Kyrkbacken	B, R	B	B, R	B	B (R)	Får (+lamm)	10-15st
	4. Helhet 4	B (R)	B	B	B, (R)	B	Får (+lamm)	6-7st
	5. Glohagen	S	S	S	S	S		
	6. Norrskat grynnan	B	B	B, (R)	B	B	Får (+lamm)	7-9st
	7. Laxrevelkobban	B	B	B, (R)	B	B	Får (+lamm)	3-6st
	8. Härtanviksbådan	B	B, G	B	B	B	Får (+lamm)	3-4st
	9. Antas & Rönnskär	B	B (R)	B	B	B	Får (+lamm)	6-9st
	10. Långa gåsgrund	B	B (R)	B	B	B	Får (+lamm)	15-20st
	11. Nörrstenarna	B	B (R)	B	B	B	Får (+lamm)	15-20st

Små röjningar av t.ex. sly utförs vid behov om betestrycket inte räcker till. Syftet av röjningen är att skapa och upprätthålla mosaik mellan olika växtplatser genom att hindra uppväxten av sly. Uppväxande alar, björk, rönn, tall och granplantor kan gallras eller röjas bort. Man vill gynna ädla lövträd, ek, ask, stora mäktiga tallar, hasselbuskar, en pelare och andra värdefulla och sällsynta vårdbiotopsväxter. Man skall spara flerstammiga träd samt murkna rotstående träd, torrakor, omkull fallna träd och lågor. Det större röjnings och gallringsavfallet samlas ihop och förs bort eller bränns på plats. Om betestrycket är bra, behövs det sällan röjningar eftersom djuren håller områden öppna. Syftet med utglesningar är att skapa ljus som kan gynna undervegetationen, och få fram mer hagmarksliknande områden. Betesgång och röjningar görs med aktsamhet så att det inte lämnar betydande spår i terrängen.

NTM-centralens utlåtande om skötselplanen 23.1.2024 EPOELY/2608/2023

I utlåtandet konstaterar NTM-centralen som rekommenderad skötsel:

Nörrstenarna

Områdets skötsel är ändamålsenlig och betet kan fortsätta som tidigare, men skötseln kunde effektiviseras. Röjningar av det övervuxna enriset på hedmarkerna bör utföras eftersom fåren i dagsläget inte slipper att beta på hedarna. Naturskyddsenheten rekommenderar lätta röjningar av enrisbuskar och enrisbuskar lämnas även kvar i grupper. Ett alternativ till röjning är bränning. Efter att hedarna röjs på enris kan betestrycket höjas. På Huslandet rekommenderas röjning av sly och urglesning av tätare trädbestånd. På Strömmingsbådan observerades ett bestånd av den invasiva arten vresros (*Rosa rugosa*) som bör

bekämpas. För att röja enris krävs undantagstillstånd från fredningsbestämmelserna från naturskyddsenheten. Røjningar bör utföras utanför fåglarnas häckningstid (15.4-31.7).

Långa Gåsgrund

Områdets skötsel är idag ändamålsenlig. Heden bör röjas på enris för att fåren skall komma åt att beta på heden och för att befrämja ängsvegetationen. Naturskyddsenheten rekommenderar lätta røjningar av enrisbuskar och enrisbuskar lämnas även kvar i grupper. Ett alternativ till røjning är bränning. Efter att heden röjs på enris kan betetrycket höjas. På Långa Gåsgrunds västra sida förekommer flera bestånd av vresros (*Rosa rugosa*) som borde bekämpas. För att röja enris krävs undantagstillstånd från fredningsbestämmelserna från naturskyddsenheten.

Gråsjälsgrynnan

Skötseln på området är ändamålsenlig. Naturskyddsenheten rekommenderar att betesstarten skjuts fram till efter midsommar för att ta fågellivet i beaktande, eftersom holmen är öppen och gynnar fågellivet. I mån av möjlighet kunde betetrycket höjas något för att ytterligare gynna den övriga strandängsväxtligheten. I mån av möjlighet kunde man utföra lätta røjningar av enris för att ytterligare öppna upp ängsområden och så att fåren lättare kan beta. Vid eventuella røjningar lämnas enrisbuskar kvar i grupper. Eventuella røjningar bör utföras utanför fåglarnas häckningstid (15.4- 31.7). På området förekommer den invasiva arten vresros (*Rosa rugosa*) som borde bekämpas. För att röja enris krävs undantagstillstånd från fredningsbestämmelserna från naturskyddsenheten.

Miljöavtalsområdena Långa Gåsgrund, Nörrstenarna och Gråsjälsgrynnan är alla belägna inom Natura 2000 området Kvarkens skärgård (FI0800130, SAC/SPA). De naturtyper som står som skyddsgrund för Natura-områden och påträffas på områdena Långa Gåsgrund, Nörrstenarna och Gråsjälsgrynnan kan ses i tabellen nedan. Naturskyddsenheten ansåg i sitt utlåtande att de planerade åtgärderna sannolikt har positiv eller neutral effekt på skyddsgrunderna och att inga skyddsgrunder påverkas negativt av de planerade åtgärderna. För att inte påverka fågellivet negativt, bör eventuella røjningar och maskinell bekämpning av vass utföras utanför fåglarnas häckningstid (15.4 - 31.7).

Naturtyper som grund för Natura 2000	Gråsälsgrynnan	Nörrstenarna	Långa Gåsgrund
Kustnära laguner (1150)		X	X
Årslig vegetation på driftvallar (1210)			X
Perenn vegetation på steniga stränder (1220)	X		X
Vegetationsklädda havsklippor vid Atlantkusten eller Östersjökusten (1230)			X
Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)	X	X	X
Boreala havsstrandängar av Östersjötyp (1630)	X	X	X
Torra hedar (alla typer) (4030)			X
Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140)			X
Naturliga primärskogar i landhöjningskuster (9030)		X	X

BEHANDLING AV ÄRENDET

Ansökaren har ansökt om tillstånd för åtgärderna av markägarna. Arrendeavtalen är som bilaga.

NTM-centralen anser att hörande av markägaren enligt 34 § i förvaltningslagen inte är nödvändigt i det aktuella ärendet.

NTM-CENTRALENS AVGÖRANDE OCH MOTIVERINGAR

NTM-centralen beviljar tillstånd att utföra röjningar och skötselverksamhet inom de privatägda naturskyddsområden YSA205816 och YSA205814 enligt NTM-centralens utlåtande EPOELY/2608/2023. Tillståndet beviljas på följande villkor i naturskyddsområdet.

1. Tillståndet är i kraft till 30.04.2028
2. På Nörrstenarna, Långa Gåsgrundet och Gråsälsgrynnan är det tillåtet att enbart röja enris från hedmarker, röjning av sly i naturtypen *Naturliga primärskogar i landhöjningskuster (9030)* är inte tillåtet.
3. På Nörrstenarna är det tillåtet att röja sly på Huslandet utanför naturtypen *Naturliga primärskogar i landhöjningskuster (9030)* (kartbilaga)
4. Röjning av invasiva arter vresros (*rosa rugosa*) och jättebasamin (*Impatiens glandulifera*) är tillåtet också på de naturtyper som är grund för skyddet av Naturaområdet
5. Personerna som utför skötselåtgärderna ska informeras om tillståndets begränsningar
6. För att inte påverka fågellivet negativt, bör den maskinella bekämpningen av vass och röjningar utföras utanför fåglarnas häckningstid (15.4-31.7).
7. Sökanden ansvarar för att andra nödvändiga tillstånd har ansökts för verksamheten
8. En rapport om användningen av tillståndet skall sammansättas och tillställas till NTM-centralen senast 31.10.2028

Motiveringar

Enligt fridlysningsbestämmelserna för privatägda naturskyddsområden YSA205816, YSA205814 är det förbjudet att avverka skog och ingripa i skogens naturliga utveckling.

Enligt 54 § 1 mom. i naturvårdslagen får NTM-centralen i enskilda fall bevilja undantag från fridlysningsbestämmelserna för ett naturskyddsområde, om undantaget inte äventyrar de syften för vilka området inrättades och det behövs för skötseln och användningen av området eller för forskning. Åtgärderna i ansökan kan anses höra till ändamålsenlig skötsel av naturskyddsområdet.

NTM-centralen anser att avvikelse enligt ansökan från fridlysningsbestämmelserna för naturskyddsområden inte äventyrar grunderna för skydd av området.

Skötselverksamhet utförs i Natura 2000-område Kvarkens skärgård (FI0800130). När man tar i beaktan begränsningarna av röjningarna är det inte sannolikt att verksamheten betydligt skulle försämra de naturvärden för vars skydd området införlivats i nätverket Natura 2000. Enligt planet kommer åtgärderna att ha en positiv eller neutral effekt på skyddsgrunderna för Natura 2000 området.

BESLUTETS VERKSTÄLLBARHET

Röjningen av områden skall utföras för att öppna bet möjliggöra betet på området och utanför fåglarnas häckningstid. Åtgärderna främjar naturvård och naturvetenskaplig forskning. Med avsikt på allmän fördel kan verkställande av beslutet således inte skjutas upp.

På ovan nämnda grunder beslutar NTM-centralen med stöd av 122 § 3 momentet i lagen om rättegång i förvaltningsärenden att detta beslut ska efterföljas oberoende av eventuell sökande av ändring.

TILLÄMPADE LAGRUM OCH BESTÄMMELSER

Besluten om inrättande av naturskyddsområden på privatägd mark (YSA205816 och YSA205814)

Naturvårdslag (9/2023) 54 § 1 mom.

Förvaltningslag (434/2003) 34 § 2 mom.

Lag om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) 122 § 3 mom.

Lag om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (2003/13) 19 §

Lag om grunderna för avgifter till staten (1507/1992) 6 §

MER INFORMATION

Mer information ges av överinspektör Johanna Mykkänen,
johanna.mykkanen@ely-keskus.fi, tfn 0295 027 037

SÖKANDE AV ÄNDRING

Ändring i detta beslut får sökas genom besvär till Vasa förvaltningsdomstol. Besvärshänvisning medföljer som bilaga.

GODKÄNNANDE AV DOKUMENTET

Dokumentet har beretts i gruppen för naturskyddstillsyn och godkänts elektroniskt i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Johanna Mykkänen och avgjorts av gruppchef Johanna Kullas. Uppgifter om godkännande finns på dokumentets sista sida.

BILAGOR

Kartbilaga om naturtyper
Besvärshänvisning

BESLUT

Till sökanden som elektronisk delgivning

FÖR KÄNNEDOM

Markägaren
Miljöministeriet
Finlands miljöcentral
Malax kommun
Natur och Miljö r.f.
Malaxnejdens Naturförening
SLL Pohjanmaan piiri ry
Vaasan ympäristöseura ry
Ostrobothnia Australis rf
Tapiola ry
Intresseföreningen för en levande skärgård r.f.

AVGIFTSFRITT

Tämä asiakirja EPOELY/1991/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/1991/2025 har godkänts elektroniskt

Kullas Johanna 24.04.2025 21:55

Mykkänen Johanna 23.04.2025 15:53